Mojżesz — Bóg widzi uciskanych

Wyjście z Egiptu, Dekalog i szabat • Wj 1:15–22; 2:1–10; 3:7–12

Myśl przewodnia

Bóg widzi cierpienie uciskanych, a ludzie mogą przeciwstawiać się krzywdzie.

Opowieść i opracowanie dla uczestnika

Księga Wyjścia zaczyna się od ważnej zmiany: rodzina Józefa stała się licznym ludem, a nowy władca Egiptu zaczął traktować Izraelitów jak zagrożenie. Nakładał na nich ciężką pracę, a później wydał okrutne rozkazy wobec dzieci.

Wj 1:15–21 opowiada o dwóch położnych, Szifrze i Pui, które odmówiły udziału w krzywdzeniu niemowląt. Ich imiona zostały zapamiętane. Wj 2 przedstawia kolejne osoby: matkę Mojżesza, jego siostrę oraz córkę faraona. Każda działała inaczej, ale razem przyczyniły się do uratowania chłopca.

Przy czytaniu zwróć uwagę, że odwaga nie zawsze polega na głośnych słowach. Czasem jest to odmowa wykonania złego polecenia, mądre przygotowanie pomocy albo zauważenie bezbronnej osoby.

Wj 1 mówi o położnych, które odmówiły wykonania okrutnego rozkazu. Wj 2 opisuje ocalenie dziecka Mojżesza, a Wj 3 mówi już o jego późniejszym powołaniu. Nie pomijajmy kobiet, dzięki którym ocalono życie. Przeciwstawianie się złu nie oznacza samodzielnego narażania się na przemoc. Dziecko może powiadomić zaufanego dorosłego lub instytucję niosącą pomoc.

W Wj 3:7–10 Bóg mówi później, że zna cierpienie swojego ludu i posyła Mojżesza. Ta obietnica rozwija się w następnych rozdziałach. Pamiętajmy też, że gdy dziś widzimy przemoc, dziecko nie powinno samotnie narażać siebie na niebezpieczeństwo: trzeba powiadomić zaufanego dorosłego.

Cele lekcji

- Rozpoznaje udział Szifry i Pui w Wj 1.
- Wskazuje, kto działał na rzecz życia.
- Odróżnia odwagę od samotnego ryzykowania.
- Odpowiada na pytanie kontrolne: Które osoby chroniły dzieci jeszcze przed powołaniem Mojżesza?

Przebieg zajęć

Pytanie badawcze — 4 min

Pytanie: „Czy każde polecenie silniejszej osoby jest dobre?”.

Czytamy wskazane wersety — 10 min

Lektura Wj 1:15–22; 2:1–10; 3:7–12. Od dziejów rodziny Józefa przechodzimy do opowieści o Izraelitach w Egipcie, którzy po wielu latach stali się ludem poddanym uciskowi.

Badamy znaczenie — 9 min

Przeczytajcie Wj 1:15–21 i 2:1–10. Wypiszcie imiona położnych i działania kolejnych bohaterek.

Zadanie zespołowe — 12 min

W czterech zespołach nazwijcie: problem, osoba pomagająca, konkretny czyn i bezpieczny odpowiednik współczesny. Uzupełnijcie kartę źródłami wersetowymi.

Wniosek i zastosowanie — 5 min

Zapisz jedno zdanie: „Przeciw krzywdzie mogę zrobić...".

Ćwiczenie uzupełniające

Utwórz oś: położne — niemowlę — dorosły Mojżesz — powołanie.

Pytania i propozycje odpowiedzi

Kto jako pierwszy sprzeciwił się złemu poleceniu?

Położne wymienione w Wj 1:15–21.

Jak siostra Mojżesza pomogła dziecku?

Zapewniła możliwość znalezienia opiekunki.

Co zrobić wobec przemocy dzisiaj?

Szukać pomocy odpowiedzialnych dorosłych i służb, nie ryzykować samemu.

Które osoby chroniły dzieci jeszcze przed powołaniem Mojżesza?

Położne, rodzina Mojżesza i córka faraona.

Pomoce dydaktyczne

- Biblie: Wj 1–3
- karta postaci
- cztery arkusze do notatek
- karta pracy

Wskazówki biblijne i wychowawcze

- Zachowaj chronologię: położne sprzeciwiają się rozkazowi, niemowlę zostaje ocalone, dorosły Mojżesz zabija Egipcjanina i ucieka, później jest powołany. Nie przedstawiaj przemocy Mojżesza jako wzoru osobistego wymierzania sprawiedliwości. Dla młodszych wybierz opowieść o opiece nad dzieckiem.
- Oddziel obserwacje zawarte w tekście od wniosków i odniesień współczesnych; pozostaw czas na pytania, także bez odpowiedzi.
- W przypadku rozmowy o prześladowaniu skup się na prawie do pomocy i bezpieczeństwa.
- Wj 1:15–21 opisuje postawę położnych Szifry i Pui; to ważne postacie oporu wobec rozkazu zabijania dzieci. Ich imiona są w tekście, podczas gdy matka i siostra Mojżesza w Wj 2:1–10 nie są jeszcze nazwane.
- Wj 2:1–10 obejmuje uratowanie niemowlęcia i wychowywanie go na dworze faraona; zabicie Egipcjanina i ucieczka Mojżesza są w Wj 2:11–15. Nie opowiadaj o tych zdarzeniach jako jednym epizodzie.
- Wj 3:1–12 opisuje powołanie Mojżesza przy płonącym krzewie, a Wj 4:10–17 jego obawy związane z mówieniem. Starsze grupy powinny sięgnąć po te fragmenty, ponieważ tytuł lekcji dotyczy również powołania.
- Biblijna narracja wskazuje ucisk, rozkaz władcy, działania konkretnych kobiet i przyszłą rolę Mojżesza. Nie przedstawiaj skomplikowanych faktów o chronologii Egiptu jako historycznie rozstrzygniętych.

• Historia oporu wobec rozkazu krzywdzenia dzieci nie upoważnia uczniów do podejmowania samotnej konfrontacji z przemocą; potrzebna jest pomoc odpowiedzialnych dorosłych i właściwych służb.

• Wystrzegaj się zdania, że dziecko ma obowiązek samotnie przeciwstawić się groźnemu dorosłemu.

• Nie opisuj przemocy wobec niemowląt najmłodszym dzieciom. Żadne dziecko nie musi ujawniać doświadczenia krzywdy. Kieruj je do bezpiecznych dorosłych.

• Dzieje narodzin Mojżesza (Wj 2:1–10), opór położnych (Wj 1:15–21) i powołanie (Wj 3–4) to odrębne wydarzenia. W starszych grupach uwzględnij wszystkie adekwatne fragmenty.

• Uwagi do interpretacji i bezpieczeństwa: Zachowaj chronologię: położne sprzeciwiają się rozkazowi, niemowlę zostaje ocalone, dorosły Mojżesz zabija Egipcjanina i ucieka, później jest powołany. Nie przedstawiaj przemocy Mojżesza jako wzoru osobistego wymierzania sprawiedliwości. Dla młodszych wybierz opowieść o opiece nad dzieckiem.

Kontynuacja w domu

Porozmawiajcie, co zrobić, gdy dorosły wydaje polecenie zagrażające komuś.